

הלווה של ברסלב מתוך

מתפרסם מידי שבוע בעשרות בתי כנסת של אנ"ש בערים: ירושלים - בני ברק - צפת - מודיעין עילית - בית שמש - ביתר - עמנואל - תל ציון - אלעד - טלז סטון - נתיבות - ראש העין - רמת השרון
נייד: 057-3155799 פקס: 02-5605818 ת.ד. 57396 ירושלים מייל: luachbr@gmail.com

דַּאָרְפֶּסְט נִיט ווִיסָן

כאן בעצם מתחילה הפצצה להתגלות... ואם נפשפש בה יותר מדאי, היא עלולה גם להתפוצץ בפרצופם של אנשים רבים... שימו לב מה היא שאלתו של מוהרנ"ת, ומה הרבי עונה לו עליה: שאלתו של מוהרנ"ת היא שאלה חזקה מאד: איך אדבר עם בני אדם כשאני לא יודע מה עובר עליהם? מוהרנ"ת שאל את זה בנוסח של שאלה, אבל יועצי ומטפלי זמננו, אומרים זאת בנוסח של קביעה נחרצת: כדי לדבר עם בן אדם, ולעזור לו, חייבים לדעת מה עובר עליו!

אך רבינו מערער על החלטה זו, ומכריז ברורות:

"דו דאַרפֶּסְט נִיט ווִיסָן!" - אתה לא צריך לדעת מה עובר על השני!

אך אולי לא נפוצץ כאן את הפצצה, ונמתין עוד כמה שורות, כדי שהפיצוץ יהיה הרבה יותר אפקטיבי...

*

גם אחרי שרבינו אומר לו בבירור "אינך צריך לדעת" - מתעקש מוהרנ"ת, ושואל בתמיחה: **"מה אָני עוֹזֵר לו?"** - מה הפשט "אינך צריך לדעת"? הרי כל המטרה של 'לדבר עם בני אדם' אינה לשם 'פֶּטְטִיא' בעלמא, אלא כדי להביא תועלת לזולת ולעזור לו. ואם איני יודע מה עובר עליו, רק מדבר דיבורים בעלמא, מה אני עוזר לו?

אך רבינו לא נכנע, ובמקום להעניק לו איזשהו אמצעי לדעת מה עובר על הזולת - רוח הקודש / 'חכמת היד והפרצוף' / קורס מזורז למטפלים / או לכה"פ גרפולוגיה - הוא מעדיף להשאיר את מוהרנ"ת במצב זה, ועונה לו: **"מה זֶה נוגֵעַ אֵלַינְךָ!?"** - מה זה קשור אליך אם אתה עוזר לו או לא, אתה תדבר וה' הטוב בעיניו יעשה.

כאן, הפצצה מתחילה להיות הרבה יותר אימתנית: זה לא נוגע אליך!

מצד אחד, אתה חייב לדבר עם בני אדם. מצד שני, אסור לך להתבלבל ולחשוב שקיבלת עכשיו אחריות על כל הדור להצילים ממצוקותיהם...

ולכן, גם אם מוטל עליך לדבר עם בני אדם, אתה לא צריך לדעת מה עובר עליהם. וגם אם נדמה לך שאם תדע מה עובר עליהם תוכל

השבוע אני רוצה להציג בפניכם פצצת אטום, שיכולה לפוצץ ולהרוס את כל הבסיס עליה יושבת תורת הנפש העכשווית. אך כדי שלא תאשימו אותי שאני זה שפוצצתי את הפצצה וגרמתי נזק בלתי הפיך, אני רוצה ללמוד יחד אתכם את השיחה בחיי מוהר"ן בה מסתתרת הפצצה, כדי שכשהיא תתפוצץ לא תאשימו אותי, אלא את קרן רבי ישראל בער אודסר או תורת הנצח... ובכן, בחיי מוהר"ן מספר מוהרנ"ת על דו-שיח מפליא שהיה בינו לבין רבינו הקדוש, כשזה שואל וזה משיב. וכך הוא מספר:

"אמר לי, כְּשִׁשְׂאֲלֹתַי אִם אֶדְבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם, הַשִּׁיב לִי: שְׂמוּס יֵא [= כֵּן, דְּבַר]. שְׂאֲלֹתַי: אֵיךְ ווייס אָבְעֵר נִיט וואס יַעֲנֵעַם גִּיט אָפּ [= אָבֵל אֵינִי יוֹדֵעַ מַה עוֹבֵר עֲלַינִי]. הַשִּׁיב לִי: דוּא דַּאָרְפֶּסְט נִיט ווִיסָן [= אֵינְךָ צָרִיךְ לְדַעַת!]. שְׂאֲלֹתַי: וואס הָעֵלֶף אֵיךְ אִים [= מַה אֲנִי עוֹזֵר לוֹ?]. הַשִּׁיב: וואס הָאָט דָּאָס צו דִּיר [= מַה זֶה נוֹגֵעַ אֵלַינִי?]. וְהַבְנֵתִי כְּנִתְּו שְׂרָצוֹנְו לִוְמֵר דוּא פּוֹעֲלֶסְט יֵא [= אַתָּה פִּן פּוֹעֵל] " (חיי מוהר"ן, שכה):. הבה נעבור יחד פיסקא פיסקא:

מוהרנ"ת שואל את רבינו האם לדבר עם בני אדם, ורבינו משיב: **"כֵּן, דְּבַר!"** - אל תפטור את עצמך מלדבר עם בני אדם, אלא דְּבַר איתם. [ובזה, הוא בעצם מטיל עליו עבודת קודש, לדבר עם בני אדם ולקרבת לעבודת ה'].

כשמוהרנ"ת שומע מפיו של רבינו הקדוש שמוטל עליו לדבר עם בני אדם, הוא לוקח זאת ברצינות, ושואל מיד: **"הֲרֵי אֵינִי יוֹדֵעַ מַה עוֹבֵר עֲלַינִי?"** - אני הרי לא יודע מה הם המעברים שעובר האדם הניצב מולי, ואיך אם כן אני יכול לדבר עם בני אדם, בו בזמן שאין לי אפשרות לדעת מה עובר עליהם?

ועל שאלה זו עונה רבינו בנחרצות: **"אֵינְךָ צָרִיךְ לְדַעַת!"** - אתה חושב שכדי לדבר עם השני אתה צריך לדעת מה עובר עליו? אני אומר לך שלא, אתה לא צריך לדעת! כדי לדבר עם השני, לא צריך לדעת מה עובר עליו...

חד וחלק!

*

לעזור להם הרבה יותר, "זה לא נוגע אליך"...

*

אם השיחה הייתה מסתיימת פה (כפי שאכן היה במציאות) היה אפשר להבין מדברי רבינו, שהוא בעצם מסכים לכך שאם לא יודעים מה עובר על השני, באמת לא עוזרים לו, אלא שאעפ"כ "זה לא נוגע אליך", ולא אכפת לנו כ"כ אם עזרנו לו או לא. אך מוהרנ"ת הבין שכונתו של רבינו היא, לומר: "אתה כן פועל!" - גם אם אתה לא יודע מה עובר על השני, אתה פועל בדיבוריך! וכאן הוא מחדד לנו הרבה יותר את מה שאמר רבינו בתחילת השיחה; אם בתחילת השיחה אמר לנו רבינו רק ש"אינך צריך לדעת", הרי שבסיומה הוא מגלה לנו שגם אם אנו רוצים עד מאד לפעול ולהשפיע, אין צורך לדעת מה עובר על הזולת, כי פועלים גם מבלי לדעת מאומה...

וכאן כבר מתפוצצת לה 'פצצת האטום', וממוסת את כל התיאוריות היפות של מטפלי ויועצי זמננו...

*

רוב ככל מטפלי ויועצי זמנינו - גם אלו שאינם הולכים בדרך הפסיכולוגיה - לא מסוגלים בשום פנים ואופן לעכל את הבשורה המרה והמוזרה הזאת, שכדי לעזור ולסייע לזולת, לא צריך לדעת מה עובר עליו.

בעיניהם, א"א להתחיל לעזור לבן אדם לפני שידעו בדיוק מה הוא, מי הוא, ומה עובר עליו. מה הוא חושב, מה הוא מרגיש, ממה הוא מפחד, ועל מה הוא חולם.

רק אחרי שיושבים אתו כמה פגישות, וחודרים למעמקי נפשו - בונים את הדיאגנוזה, משבצים אותו במשבצת המתאימה, ומתחילים לנסות לעזור לו.

אם רק תנסה להגיד להם: "אינך צריך לדעת!" - הם יזדעקו מיד בקול רעש גדול: "מה אני עוזר לך?", אך אפשר בכלל לעזור לבן-אדם אם אתה לא יודע מה עובר עליו? איזה הפקרות היא לומר למישהו לדבר עם בני אדם מבלי לדעת מה עובר עליהם, הרי כל העזרה הנפשית מתבססת אך ורק על הכרת מהותו ונפשו של המטופל!

ואם תעיז להתעקש איתם ולומר להם: "מה זה נוגע אליך?" - הם יפתחו עיני עגל ענקיות, ויסתכלו עליך כעל אחד שנפל מהירח... "מה פירוש 'מה זה נוגע אליך?' הרי אני נמצא כאן כדי לעזור לך?"

בעיניהם, זה כמו שתגיד לטייס של מטוס, שהוא לא צריך לדעת איך המטוס עובד. וכשהטייס ישאל: כיצד אני יטיס מטוס מבלי לדעת איך הוא ממריא ואיך הוא נוחת? תענה לו: "מה זה נוגע אליך?"... מה הכוונה 'מה זה נוגע אליך', אני הרי צריך להטיס את המטוס?...

ואם על אף הכל תמשיך להתעקש ותענה להם בעזרת: "אתה כן פועל, גם מבלי לדעת מה עובר על השני" - הם יאבחנו אותך מיד כאחד שסובל על 'הזיות' או משהו כזה, ויהפכו אותך לאחד ממטופליהם... כי כשם שטייס לא פועל מאומה אם הוא לא יודע איך מטוס עובד, כך גם, מטפל / יועץ / תומך / מורה רוחני, לא יכול לפעול מאומה מבלי לדעת מה עובר עליו. הוא יכול אולי להגיד לך 'ווארט' יפה על פרשת השבוע, אבל להוציא אותו מהסיבוכים שלך הוא לא יכול בשום פנים ואופן מבלי להכיר אותך לעומק...

*

אז מה באמת?

מה קורה פה בדיוק; צריכים לדעת מה עובר על השני או לא צריך? אפשר לעזור ולפעול מבלי לדעת או שאי אפשר? ואם תאמר שאפשר - איך זה עובד בדיוק? איך מצליחים לעזור לבן-אדם כשמדברים אתו מבלי לדעת מה עובר עליו?

מינימום של מידע עליו.

אולי אני יחדד יותר את השאלה, מזווית נוספת:

הרי זה ברור שכשאתה נעמד לדבר עם מישהו, אתה חייב לדעת לדוגמא: אתה צריך לדעת קודם כל, איזה שפה הוא מדבר. שהרי זה ברור, שאם אתה בא לדבר עם אחד שדובר אנגלית, ואתה מדבר אליו באידיש, אתה לא יכול לחזק את עצמך ולומר "איני צריך לדעת איזה שפה הוא מדבר", ו"זה לא נוגע אליך", ו"אתה כן פועל"...

כמו כן, כדאי לפעמים לדעת אם האדם שאתה מדבר איתו הוא רווק או נשוי. אחרת, יתכן שתדבר אתו במשך שעה על סגולות וחיזוקים למציאת הזיווג, וכשתסיים לדבר יתברר לך שהוא כבר נשוי למעלה מ-10 שנים...

וכן הלאה, עשרות דוגמאות.

ומעתה, נשאלת שוב השאלה:

מה היא בדיוק ההגדרה הזאת ש"אינך צריך לדעת" / זה לא נוגע אליך / אתה כן פועל?"

האם באמת לא צריך לדעת מה עובר על הזולת כדי לעזור לו? ואיך באמת עוזרים לו אם לא יודעים מה עובר עליו?

ובמילים אחרות: מה חידש רבינו למוהרנ"ת בשיחה זו? מה חשב מוהרנ"ת בהוה-אמינא, ומה התברר לו למסקנה?

*

ובכן, הארכת במילים והגיליון עומד להסתיים.

כדי לענות על השאלות ולבאר את הסוגיא כדבעי, נהיה חייבים להמתין ל"לוח" הבא (שיופיע אחרי פורים, שכן, בשבוע הבעל"ט יוצאת חוברת צבעונית, ובה שאלה ותשובה בענין השכרות של פורים א"ה).

אך בינתיים אסתפק בכמה מילים:

רבינו הקדוש מסתכל על בעיות הדור ממקום אחר לחלוטין, מקום רוחני ושושן. וכשמסתכלים משם, מבינים שהישועה והגאולה הכללית והפרטית, לא תבוא מהמקום הנמוך של המטפלים היועצים והתומכים, החודרים למעמקי הנפש ומזהים מאיזה טראומה בתקופת הילדות נובעת הבעיה הנפשית הנוכחית... וכן כל כיו"ב.

הם אומרים אולי דברים נכונים לפעמים, אבל זה בכלל לא הסיפור האמיתי... הישועה האמיתית באה ממקום הרבה יותר פשוט, הרבה יותר אמיתי ורוחני...

*

ולסיום, משהו לכבוד פורים:

כמה נפלא לגלות שהמילים "אינך צריך לדעת" עולים בגימטריא "וישלח ספרים אל כל היהודים" (אסתר, ב-ל) מכוון ממש! (905).

ואם נחשב את הגימטריא של לשון רבינו באידיש "דארפסט ניט וויסן" נגיע למספר של "מאמר מרדכי" (אסתר, ב, ט) מכוון ממש! (555). ללמדך:

כדי לעזור לעם-ישראל, לא חייבים לדעת מה עובר עליהם בדיוק. לא מהאבחונים הפרטניים וההבנות העמוקות, תבוא גאולתם של ישראל. צריך פשוט לפרסם את "מאמר מרדכי" ולשלוח ספרים אל כל היהודים - הן על ידי הדפסה והפצה, והן על ידי שיעורים ודיבורים קדושים ופשוטים מתוך הספרים הקדושים של חז"ל והצדיקים האמיתיים - וזה מה שיגאל אותם...

המשך והסבר יבוא א"ה אחר פורים. ובינתיים: פורים שמח לכל החברים האהובים!

1. 'פצצת אטום' = בגימטריא "ושתי"...